

Två kamrater inom S. T. M. R.

Carl Larsson.

När jag med fullt förtroende för min vän och medredaktör, vår S. K. br Carl Christenson, lämnade honom uppdraget att ensam redigera julinumret av T. R.-bladet, vartill jag var förhindrad genom resor och möten, begagnade han tillfället att i detsamma avbilda mig. Och han nöjde sig icke med att taga en av de gamla bilderna utan skaffade ett nytt porträtt från Carl Larssons atelier och lät göra en stor kliché, som alltför anspråksfullt framträdde gent emot övriga tidigare avbildade. Han skrev därjämte mycket vackert om mig och mina insatser i vår verksamhet. Även om jag naturligtvis måste sätta det allra största värde på hans och alla mina bröders oändligt stora vänlighet mot mig vid nämnda tillfälle, tidigare och senare, skulle jag dock helst ha önskat att icke ha blivit så uppmärksam. Ty, som jag sade i förra numret, sådant ger förpliktelser, som det måhända icke är möjligt för mig att uppfylla.

Emellertid vill jag, med våra läsares benägna medgivande, så fullt det än låter »hämnas» eller kanske jag hellre bör tillämpa det gamla ordstäv: »Som man ropar får man svar», genom att avbilda de två

kamrater inom M. R., som bära ansvaret för sagda bilds tillkomst och offentliggörande, nämligen Carl Larsson, v. S. M. och Carl Christenson, S. K., även med risk, att någon kanhända säger: De där bröderna taga sig före att berömma varandra. Men skämt åsido. De porträtterade bröderna förtjäna så innerligen väl att få några erkännandets ord i vårt blad. Och de förtjänade även att deras bilder givits var för sig lika stort utrymme som min. Jag har emellertid tagit de klichéer jag har till hands.

Påda dessa bröder ha gjort betydande insatser i vår verksamhet och äro högt uppskattade inte bara av mig utan av alla våra bröder. Br Carl Larsson har inte endast ifråga om det rent ideella arbetet visat sig vara en talangfull kraft. Han har som vi alla veta beträffande en hel del praktiska anordningar varit banbrytare. Konstnärsmänniska som han är har hans estetiska synpunkter varit oss till mycken nytta och glädje. De, som varit med på den tiden, när allt i fråga om de angelägenheter, som C. L. särskilt ägnat sig åt, gick i villervallans och låtgräsystemets tecken, veta bäst att C. L:s insatser helt enkelt varit epokgörande. Den nytta och glädje han således givit oss, kan icke uppskattas till sitt fulla värde. Därjämte är han en ideellt lagd personlighet, djupt fäst vid vårt brödraskap och offervillig som få. Han har offrat många dagar för oss, rest i landet, bildat avdelningar, när så fordrats, och alltid stått till tjänst utan knot, ehuru han uppenbarligen åsidosatt mycken tid för vår skull.

Han var S. C. M. under åren 1909—1912 och v. S. M. sedan 1912 samt är sedan många år tillbaka M. i R. T. Manhem, samt inträdde i vårt broderskap den 6 febr. 1901.

Br. C. Christensons tjänst först som folkskollärare och numera som folkskoleinspektör har lagt hinder i vägen för honom att lika ofta som C. L. medverka i det arbete, som kräft resor ute i landet. Han har dock märkligt mycket i för-

Carl Christenson.

hållande till de plikter, han borgerliga befattningar ålagt honom, kunnat på skilda håll representera S. T. Sålunda ha våra avdelningar i övre Norrland flera gånger haft förmånen av hans besök. Att han sålunda på varje möjlig fritid ställt sig till förfogande visar utom mycket annat hans varma intresse. När hans broder, Gustav Christenson avled och S. K.-tjänsten blev ledig, stodo vi undrande och spörjande, huru vi skulle kunna få en värdig efterträdare. Att vi i br C. C. erhöilo en kraft, som i alla avseenden fyllde de krav, som kunna ställas på en S. K. torde vi alla vara ense om. Om man skulle sätta ett motto över en granskning av hans personlighet skulle det bliva: Ordning, klarhet, kraft och arbetsvilja. Det är just de egenskaper som en S. K. bör framför allt äga. Man skulle kanske kunna tänka sig att en personlighet av den typen icke voro mäktig djupa ideella känslor och hade sinne för det, som är vår verksamhets innersta väsen, men det märkliga är, att han även i detta stycke fyller måttet och att vi i honom ha en av de mest hängivna medarbetarne, som fullt uppskattar och förstår den djupa innebörden av

våra strävanden, vilket hans värdefulla uppsatser i vårt blad till fullo visa.

Han blev en av de våra den 6 maj 1902, v. S. M. 1910—1912 och valdes till S. K. 1915 samt är därjämte mångårig M. i R. T. Jämtborg, som under hans ledning vuxit till ett av våra bästa R. T. E.

Tempelbyggare.

(Tal av br Carl Selhin.)

L

Genom folk och tidevarv vandrar sägnen om den helige gral. Gral var kalken med den hemlighetsfulla kraften, kalken som skyddar dem som lida och vars strålgång fördunklade fackloras sken. »Gral är smaragd och rubin och han äger kraft av de två i sitt värme-glöd. Grönt, det är hoppet, men kärleken lyser skimrande, gnistrande röd.» För att vårda den helige gral slöt sig samman ett brödraskap, gralriddarne, och de byggde den en borg, ett tempel någonstades på det svårbestigliga Mont-ralvage. Parsifal, riddaren som vunnit seger över sig själv, sattes för sin renhets skull till grals vårdare. Den högsta lycka och ära en riddare kunde vinna var att hinna fram till grals borg och aktas värdig att bliva gralriddare och få del av den underbara kraften. Grals kraft det var makt att övervinna allt ont. Det var i den kraften Parsifals son Lohengrin segrade, då han på gralskriftens bud drog ut att frälsa Elsa av Brabant.

Med utgångspunkt från den gamla meningsfulla sagan vill jag säga: Bliven tempelbyggare, trakten efter att bliva gralriddare! Vi mötte kanske på vår väg en människa, kring vilken det stod som en ring av ljus. Vi sågo den ej som en gloria kring pannan men vi kände den som en underfull kraft, vi kände att i den människans närhet trivdes icke det låga och orena, det bästa inom oss vaknade till liv och längtade till utveckling, vi kände ett begär att bli goda, att bli övervinnare. Varifrån kom detta? Jo, från gralsborgen i hennes inre.

Alla äro vi tempelbyggare. Osynligt för alla bygga vi ett tempel i vårt bröst och i det skall vår själ bo, livet vila i sig själv. Arm är den, som aldrig är hemma hos sig själv, om vilken det heter: »Der sat

ingen derinde at verne och stämma, eieren siger man er aldrig hjemme». Vårt hjärtas tempel, i vilket vårt innersta liv skall bo, det är vår livsåskådning. Den bygges av våra föreställningar och tankar, av våra känslöstämningar och begär, av vad vi tro och vilja. Vår livsåskådning är den centrala sammanfattningen av våra tankar om oss själva, av vår värld och vårt förhållande till denna. Materialet till denna åskådning samla vi från många håll. Naturdrifterna sträcka sig med bindande tvång djupt ned i vårt väsende. Mycket få vi från far och mor, från skola och samhällssed, från kamratreks och omgivningens tusende intryck. Men det kommer en dag, då en tänkande ungdom ställer sig självständig gent emot den värld, som omger honom. Han provar och dömer, väljer och förkastar. Han känner sig ställd inför uppgiften att av en osammanhängande massa tankar, stämningar och intryck, som strömma in över hans själ, skapa ett enhetligt helt, uppfyllt av en enda anda, behärskat av en enda idé. Här måste försiggå något av den livets fortbildning, som sker, då konstnären skapar ett konstverk. Hans uppgift är ju icke att med fotografiens noggrannhet återge verkligheten, icke heller att blott ge form åt subjektiva stämningar. Nej, verkligheten drages in på själens mark, blir där på ett inre sätt närvarande, omskapas till konstverk, när den kommer under konstnärssjälens krafter och krav. Ur denna samverkan mellan verkligheten och skapande fantasi födes konstverket. Det är verkligheten men bruten genom ett konstnärstemperament.

Det gives ingen högre konst än levandets konst, ingen större gärning än gärningen att leva.

Det är ej lätt att bygga hjärte-tempel i denna tid. Det är ungefär som när israel skulle återuppbbygga det heliga templet under ständig strid med kringboende fiender. »De som byggde på muren och de som buro bördor, gjorde sitt arbete med ena handen och med den andra förde de svärdet.» Det yttre livet är fyllt av buller och jäkt och inflytelserna utifrån storma över oss med förvirrande oro. Det sägs med rätta, att vi lagt världen omkring oss under vår viljas lydno, men det innebär också, att yttervärlden mer än någonsin vunnit makt över vår inre människa. Med'et breder ut sig på målets bekostnad, och man förlorar

sitt liv, sin själ i det som skulle vata medel för livet. Fordom byggde man små hus med liten gavel mot gatan men därbakom låg en örtagård och understundom en brunn med levande vatten. Den moderna hyreskasernen är nästan bara fasad och därbakom ligger ingen örtagård och ingen brunn med levande vatten.

Samma oro möter oss på det inre livets område. I en tid då man väger solstrålarna och kallar tiden rummets fjärde dimension blir världsbilden en annan än förr och vår livsåskådning måste orientera sig därefter. Tanken skynar från fråga till fråga, från svar till svar, reflekterar sönder allt och gripes av intet. Tung är tiden och med tunga steg går den över jorden och trampar ner mycken idealitet. Man räknar endast med detta livets grip- och mätbara goda, och kan man vinna det genom att taga sin hand från plogen och fatta tärningen så gör man det gärna, ty man vill helst gå vidare än livet självt.

Men det tjänar till intet att ställa sig på torget och sjunga klagovisor. Vi befinna oss mitt uppe i en andlig kris och det är naturligt att sinnena fyllas av oro. Men det rådde oro i sinnena även i de dagar då Kepler och Galilei drogo upp grundritningarna till en ny värld, då slaggan restes till dans i handen på bergsmannens son eller då domen föll över israels frommaste parti: Ve eder fariseer och skrymtare. Det sades i en festlig stund här i vår stad, att det är som om man kunde höra budbärarnas fötter på tungan bebådande en ny dag en renässans för de andliga värdena. Ja förvisso är det så att mitt i materialismens torra öken hör trons människobrus ur högen. Det är själva den ödösliga människosjälens, som reser sig och såsom hjorten skriar efter friskt vatten vill den åter släcka sin törst vid eviga källor. Ungdomens krav på oförgängligare livsvärden än guld och makt har icke kunnat helt undertryckas av all gulaschmoral eller genom den lägre livskampens grova mekanik. Men mycket har störtat samman och måste återupphuggas. Så kommen då och bliven tempelbyggare. Vi hade kanske alla i vårt bröst ett tempel av barnets andakt heligt men det föll en dag i spillror. Det var när vår barndomstro, den livsuppfattning som vi fingo av andra, fingo till skänks. Skulle vi icke bli alldeles husvilla måste vi börja bygga

själva, och bland minnena av det som föll finna vi mycket fullgott material. Men själva måste vi bygga och syna varje sten, varje sanning som sättes in.

Abraham Lincoln.

Någonstädes i våra akter finns Abraham Lincoln omtalad såsom en av föregångsmännen för de idéer vi sälla högt och kämpa för.

En av våra bröder har kommit över en av svensk-amerikanen Ernst Skarstedt författad broschyr, vari Lincoln ställes i en sådan dager, att han näppeligen skulle vara värd det erkännandet vi ägna honom och hans minne. Jag har ej varit i tillfälle att läsa broschyren, men enligt meddelandet till mig avser det att visa det L. varken var nykterhets- eller förbudsvän.

Uppenbart bygger den Skarstedtska broschyren på en av rusdrycksintressenter i Amerika utgiven skrift, vari med stöd av fem såsom fullt autentiska angivna omständigheter, L. förklaras hava varit en av deras män och icke en av nykterhetsfolkets.

Många gånger hava de fem påståendena blivit vederlagda. Om de blivit ställda i sitt rätta sammanhang, visar det sig att L:s yttranden och handlingar ha syftat åt helt annat håll än vad framhållits.

Jag har framför mig en bok, tryckt 1917, »The Cyclopedia of Temperance», vari de mot Lincoln från rusdrycksintresserat håll gjorda påståendena utförligt behandlas.

Det är mig icke möjligt, och ej heller vore det lämpligt att här ingå i någon utförligare redogörelse för vare sig »bevisen» för L:s antinykterhetsståndpunkt eller för »motbevisen». Det skulle föra mig för vida ut och alltför mycket upptaga vårt lilla blads utrymme. Men jag har dock ansett, att några ord i ämnet äro på sin plats, då saken väckts på tal inom vår krets såsom en formlig anmärkning mot lämnade historiska uppgifter.

Beträffande L:s personliga ståndpunkt, skriver William O. Stoddard, som var L:s sekreterare under presidenttiden, i sina memoarer bl. a.: »I Vita huset fanns icke en droppe rusdrycker, ty mr Lincoln var sträng absolutist». Major William H. Crook, som i egenskap av administrativ tjänsteman under L:s presidenttid stod i nära förbindelse med L., förklarar: »Aldrig såg jag eller hörde omtalas, att Lincoln använde ens en droppe rusdrycker av något slag». Förre senatoren Shelby M. Gullom från Illinois, som var nära bekant med L. innan han blev president, har enligt Chicagotidningen Record Herald för 16 maj 1908 sagt: »Lincoln drack icke, begagnade icke tobak och en svordom gick aldrig över hans läppar». Mr Gullom omtalar vidare, att L. själv sagt vid ett tillfälle, då borgare i Springfield uppvaktade honom i hans hem: »Jag har aldrig haft en droppe rusdrycker inom mina läppar under hela mitt liv, och jag vill absolut icke ändra mig i fråga om denna ståndpunkt».

Leonard Swett, en av L:s mest intima vänner, skriver i sin bok: Till Abraham Lincolns minne, tryckt 1883: »En gång på min fråga om L. verkligen menade, att han aldrig smakat rusdrycker, sva-

rade han: »Ja, jag har aldrig smakat sådana».

Det är sant att när Lincoln och Berry voro kompanjoner den senare begärde och erhöi rättighetsbevis till försäljning av rusdrycker. Men det är också sant, vad naturligtvis icke i påståendena om L. från rusdrycksvänligt håll meddelas, att just denna omständighet ledde till, att L. drog sig undan från kompaniskapet.

Påståendet att han i Illinois lagstiftande församling 1840 röstade mot förbud har så till vida sanningsgrund, att han, såsom nykterhetspartiets ledare och med dess enhälliga samtycke, yrkade avslag på ett från icke nykterhetsvänligt håll framkommet lagförslag, som — riktat emot nykterhetsvännernas eget förslag — i vissa avseenden hade förbudskaraktär, men som nykterhetsvännerna uppfattade såsom en fälla.

Vad här anförts får vara tillräckligt och torde visa, att de Skarstedtska uppgifterna vila på rena konstruktioner i uppenbart tendenssyfte.

E.

Våra avdelningar.

1. R. T. VERDANDI, Sundsvall, lokal: I. O. G. T:s hus, Köpmannagatan 9, II.

Okt.: 10 I. G., 24 kl. 4 e. m. R. G., kl. 5 e. m. T. G.

2. R. T. SVEA, Härnösand, lokal: Byggnadsföreningen Riddaren.

Okt.: 6 kl. 8 klubbafon, 17 kl. 4 e. m. I. G.

Nya medlemmar:

Fjärdingsm. G. L. Norberg, Härnösand. Gjutaren A. F. Aman, Härnösand.

3. R. T. S:T JOHANNES, Kalmar, lokal: egen, S:a Malmgatan 18.

Okt.: 4 K. G., 16 I. G., 25 P. R. G.

4. R. T. CONCORDIA, Stockholm, lokal: Mästersamuelsgatan 47, II.

Okt.: 8 I. G., 20 R. G.

Ny medlem:

Byråchef Sam Larsson, Stockholm.

5. R. T. MOLAY, Ängelholm, lokal: Storgatan 6 A, III.

Okt.: 8 I. G., 17 A. R. G.

6. R. T. JÄMTEBORG, Östersund, lokal: egen, Strandgatan 10.

Okt.: 5 I. G., 19 T. G., 23 R. G.

7. I. T. LJUNGAN, Svartvik, lokal: Värstaborg.

Okt.: 17 I. G.

8. R. T. FELICIA, Göteborg, Coldin-ordens lokaler, Bellmansgatan.

Okt.: 7 R. G., 16 I. G., 21 K. G.

9. V. T. RIDDARBORGEN, Fränsta, lokal: I. O. G. T:s hus Komsta.

Okt.: 10 kl. 1 e. m. R. G., K. G., I. G.

10. V. T. KNAPE, Uddevalla, lokal: egen, Kungsgatan 19.

Okt.: 6 I. G., 16 Årsfäst, 27 I. G.

11. R. T. KNUD LAVARD, Köpenhamn, Sveavei 8.

12. V. T. VERITAS, Borås, lokal: Österlånggatan 1.

Okt.: 2 I. G., 16 T. G.

13. R. T. ANSGARIUS, Norrköping, lokal: Sveahallen, Ö. Kyrkog. 7.

Okt.: 11 I. G., 28 R. G.

14. R. T. ESAIAS TEGNER, Karlstad, lokal: Ö. Torggatan 16.

Okt.: 10 I. G.

15. R. T. MANHEM, Gävle, lokal: Elinskapellet, Hantverkaregatan 39.

Okt.: Inställt.

16. V. T. VALKYRIAN, Söderhamn, lokal: Templarnas hus, Rustkammars.

Okt.: 21 K. G. kl. 6.30, I. G. kl. 8.30.

17. R. T. GREGORIUS, Malmö, lokal: St. Trädgårdsgatan 22, III.

Okt.: 7 I. G., 21 T. G.

Nya medlemmar:

Byggnadssnickaren M. J. Johansson, Malmö.

Disponent K. R. Elofson, Malmö.

18. V. T. SCANIA, Hälsingborg, lokal: i v. klubbmöten å Café Metropol, Karl Krooksgatan 10.

Okt.: 17 I. G.

19. R. T. BRÖDERNA, Boden, lokal: I. O. G. T:s ordenshus.

Okt.: 16 R. G., 30 I. G.

20. V. T. IDUN, Hudiksvall, lokal: Temperance.

Okt.: 10 R. G., 30 I. G.

21. R. T. EXCELSIOR, Kristianstad, lokal: Kardellsgatan 19.

Okt.: 10 I. G.

22. R. T. S:T HANS, Visby, lokal: egen, Trädgårdsgatan 7.

Okt.: Andra månd. o. sista lörd.

23. R. T. THULE, Luleå, lokal: Odd Fellows ordenshus.

Okt.: 5 T. G., 19 I. G.

24. V. T. S:T OMER, Landskrona, lokal: Järnvägsgatan 2.

Okt.: 10 T. G. kl. 2 e. m., I. G. kl. 5 e. m.

25. R. T. MASTER OLOF, Örebro, lokal: Gamla gatan 16, III.

Okt.: 10 I. G. kl. 6 e. m., 23 I. G. kl. 7 e. m.

26. I. T. FRATERNITAS, Sunne. Arbetet nedlagt i saknad av lokal.

27. V. T. VESTMANNIA, Västerås. Lokal: I. O. G. T:s ordenshus.

Okt.: 10 kl. 11 f. m. I. G., 21 kl. 11 f. m. T. G.

Nya medlemmar:

Verkm. Erik Albert Karlsson, Enköping. Lokföraren Ernst Petrus Lindström, Enköping.

28. I. T. BALDER, Halmstad, lokal: N. G. T. O:s ordenshus.

Okt.: 10 I. G.

29. V. T. PARCIFAL, Aarhus, Danmark.

Okt.: 6, 13 och 23.

31. I. T. ARIEL, Falun, lokal: Johannes-
kyrkan.
Okt.: 9 I. G., 25 I. G.

Nya medlemmar

Disponenten Lars O. Olsson,	Rättvik.
Bokhållaren Gatu Hans Hansson,	Rättvik.
Folkskolläraren Elov Boström,	Falun.
Målmästaren Karl E. Eriksson,	Rättvik.
Skräddarmästaren Erik Schelin,	Rättvik.
Pastor P. Persson,	Falun.
Fanjunkaren Erik Thuren,	Falun.

Vilken förändring skulle icke äga rum med hela vårt liv, om vi endast besluta oss för att varje dag göra vad vi kunna samt tro, att om vi göra något gott, hur litet det än må vara, skall kraften till det goda tillväxa. Men ofta är det så, att vi göra ingenting, därför att vi icke kunna göra allt. Det finnes i varje roterande hjul en s. k. död punkt, där drivkraften icke verkar. Svårigheten är att komma över denna döda punkt. Har hjulet väl kommit över den, går det åter lätt vidare. Så ock med oss: komma vi blott över den döda punkten, går det lätt, sedermera. Och den döda punkten det är just själva börjandet av en handling. »Det är sämsta föret i portgången», säger ordspråket. Det är i grunden intet annat än lättja, eller, om man så vill, bekvämlighet, som hindrar oss, att taga första steget.

Om vi vilja vara nyttiga — och
vem vill inte det — är enda sättet
här för att göra, vad vi kunna. Vi
skola icke sträva efter stora upp-
gifter, men om de komma, skola vi
icke rädas för dem. Om du ser,
att något bör göras, är det högst
sannolikt, att just du är den per-
son, som utsetts att uträtta den
saken. De största bragderna hava
icke utförts av de största, utan av
de trognaste människorna, av dem,
som icke jaga efter att finna det
stora, men å andra sidan icke ryg-

Carl Christensson.

- 1) Minst 5 t.-r.-bröder på en plats skola
skriftligen till närmast belägna av-
delning framställa begäran därom.
- 2) Med eget yttrande befordrar M. R.
denna anhållan till S. T. M. R.
- 3) Tillståndsbevis utfärdas av S. T.
M. R.

- 4) All korrespondens i detta ärende går genom I. K.
5) Se vidare i augustinumret av T.-R.-bladet.

S. K.

Ur brev och rapporter.

R. T. FELICIA

i Göteborg har till samtliga sina medlemmar utsänt ett cirkulär, såsom inledning till arbetsåsongen, vari omförmäles att 1923 års S. T. kommer att hållas i Göteborg och att detta ställer stora krav på brödernas offervillighet. Därjämte påpekas vikten av talrika mötesbesök och anslutning till byggnadsföreningen, sjukkassan m. m. Ävenså meddelas att ett sällskapsrum förhyrts å Vita Bandet varje tisdag afton från kl. 7, då tillfälle beredes för bröderna att träffas. Detta böra våra bröder i landsorten anteckna, så att de, i fall de komma att besöka Göteborg, veta var de skola träffa oss samlade.

— Den 13 nov. firar Felicia sin årsdag.

I. T. FRATERNITAS

i Sunne har kommit i den svåra belägenheten att vara hemlös från och med 1 okt. Hyran för den hittills använda lokalen höjdes i så hög grad, att det var omöjligt att gå med därpå, vadan intel annat återstod än att tills vidare nedlägga arbetet.

För vår del hänvisa vi bröderna i Sunne att samla sig i en utpost.

R. T. Gregorius

i Malmö firade den 15 sistlidne augusti sin trettonde årsfest. Till densamma hade inbjudits samtliga T. i Skåne och Danmark. Från dessa hade något mer än ett tjugotal bröder med damer infunnit sig. Även R. T. Felicia i Göteborg var representerat med fyra bröder.

Dagens festligheter började med att kl. 9.30 f. m. möta de danska gästerna, då dessa med ångbåt anlände från Köpenhamn, varefter kaffe intogs gemensamt å Strandpaviljongen. Kl. 12 möte med rec. i L-grad. Efter mötets avslutning samlades bröderna ånyo, nu med damer, i frimurareordens rymliga och vackra festlokaler, varest en god middag serverad från hotell Standard, aväts under den mest animerade stämning. Under måltiden förekom tal och sång. Talens rad öppnades av M. br Aug. Malmsten, som i ett kortare anförande tolkade dagens betydelse, samt frambar templets och brödernas varmaste tack till »Damsällskapet» för detsamma vackra och kärkomna gåva, nämligen en ordensflagga, vilken nu på templets trettonde årsdag för första gången jönte den svenska och danska flaggan pryddes festlokalen. Redaktör br G. Tjus talade för orden och R. T. Gregorius. För gästerna talade: för de danska br A. J. Cederholm och för de svenska br Nils Skogh. För damerna höll br K. G. Billquist ett humoristiskt men på samma gång varmhjärtat anförande. Br R. Tönnesen från Danmark framförde sina egna och sina landsmäns allra bästa hälsningar och tack. Ett antal lyckönskningstelegram från bröder och tempel anlände under dagens lopp.

A je.

Forntida vishetslärare.

II.
Lao-Tse.

Kong-fu-tse intresserade sig jämförelsevis litet för rent filosofiska spekulationer över tingens väsen och tillvarons gåtor överhuvudtaget. Hans religion var en praktisk morallära, som framförallt sökte inskräpa de gammalkinesiska dygdena pietet, lydnad, hövlighet, rättfärdighet, sanning och flit. Kong-fu-tse äger emellertid sitt komplement i en annan stor kinesisk lärare, Lao-tse, som icke blott förkunnar en upphöjd moral utan därjämte även går de metafysiska problemen in på livet och därför har utövat ett stort inflytande på den kinesiska filosofien.

Lao-tse var något över femtio år äldre än Kong-fu-tse, och hans läror äro nedlagda i den märkliga avhandlingen Tao-te-king, Kinas äldsta filosofiska skrift. Han föddes omkring 604 f. Kr. och var under någon tid anställd som bibliotekarie eller arkivarie vid det kejserliga hovet, men drog sig tillbaka från det offentliga livet, då det sedliga förfalet började gripa alltmerta omkring sig. En kinesisk historieskrivare berättar, att då Lao-tse drog bort bad gränsvakten honom skriva en bok, i vilken han skulle nedlägga sin levnadsvisdom. Lao-tse författade då sin ryktbara bok Tao-te-king och drog sedan bort utan att lämna ett spår efter sig. Hans senare öden äro obekanta, och ingen vet när eller var han dog.

Tao-te-king är en bok, som handlar, dels om vägen (Tao), och dels om dygden (te). Vad som vållat de lärde mycket huvudbry är vad den kinesiske filosofen menade med Tao. Man har översatt det med Gud, Försyn, Naturen, Vägen, Princip, Lära, Logos. Det förefaller ibland, som om han därmed menat den outtömliga, ständigt alstrande kraften, som ligger bakom alla företeelser, det stora Ofattbara, från vilket allt som är leder sitt upphov. Efter Erik Folkes översättning lämnar jag här några av Lao-tses egna förklaringar av vad Tao innefattar. Sedan kan måhända läsaren själv bilda sig ett mer eller mindre klart begrepp om betydelsen av Tao.

»Utan namn är Tao himmelens och jordens upphov; med ett namn

är det alltings moder.» Tao är tomt; av verksamhet torde det aldrig vara uppfyllt. Hur rent och stilla är det ej! Jag vet ej, vems son det är. Det ser ut att ha varit före den Högste.»

»Med verklig storhet förhåller det sig som vattnet. Vattnets utmärkande egenskap är att gagna allt utan att strida eller tvista om företrädet. Det intager det lägsta rummet. Därför kan det nästan tjäna som en bild av Tao.»

»Tao frambringar allt, det när och fostrar allt. Det frambringar allt men gör inga anspråk på äganderätt; det verkar allt men berömmar sig ej därav; det leder allt, men framträder aldrig som styrande.»

Härav vill det synas, som om Lao-tse under namnet Tao tänkt sig den spontant och osjälviskt verkande kraften, den lagbundna ordningen i världsalldet.

»Oavbruten är dess verksamhet, men kan ej beskrivas. Det återvänder till intet och kallas då det formlösa form, bilden av intet. Därav kommer namnet: det obestämbara.»

»Tao i sitt egen väsen kan ej fattas, ej bestämmas. Dock idén av alla tingen har däri sin säkra grundval. I dess väsens fulla sanning alla tings natur du finner.»

»När någon i sina handlingar följer tao, blir han till sitt väsen ett med tao. Den som är ett med tao, honom mottager tao med glädje.»

»Det finns ett väsen, ofattbart och fullkomligt, som blev till före himmel och jord; stilla, översinnligt, skilt från allt annat, och oföränderligt; det sträcker sig över allt. Det kan betraktas som alltings moder. Jag känner ej dess namn, därför betecknar jag det med ordet Tao.»

Han gör ännu ett försök att förklara det och kallar det för »Det Stora». Det innebär, att det är obegränsat och oändligt.

»Människan får sin lag från jorden, jorden får sin från himlen, himmelen får sin från Tao. Taos lag åter finnes i dess eget väsen.»

Av somliga yttranden synes framgå, att Lao-tse med Tao förstätt en harmoniens lag, som ligger under allt. »Det som ej överensstämmer med Tao går snart under.»

»Så snart Tao framträder som ordnande, får det ett namn. När det fått namn, finna människorna sin vil där, löpa de ingen fara.»

»Tao står i samma förhållande till världen som floderna och havet till bäckarna och strömmarna.»

»Det stora Tao sträcker sig överallt. Allt beror av det för sin tillvaro... När dess verk är fullbordat, gör det ej anspråk på erkännande. Det föder och kläder allt, men gör ej anspråk på att härska. Det hyser aldrig själviska begär.»

»Alla ting hava sin tillvaro i Taos vara, men Taos vara kom från dess icke-vara.»

»Tao frambragte det första, det första frambragte det andra, det andra frambragte det tredje, det tredje frambragte alla ting.»

Det stora Tao är den rätta och fullkomligt jämna vägen, men människorna tycka om sidostigarna.»

Ärkebiskop Söderblom, som behandlat Lao-tses religion och etik, framhåller att den djupa, outgrundlighet, vari människorna och tillvaron bottna, icke är något kallt eller hemskt öde, utan en huld och god makt. Redan namnet »Moder» använt på Tao visar detta.»

Det ovan anförda må vara nog för att ge en föreställning om Lao-tses upphöjda filosofi. Han var en man, som säkerligen tänkt både mycket och djupt över tillvarons många gåtor, och det ligger ej så liten fond av vishet i hans berömda verk.

I ett följande nummer skall jag tala om Lao-tses praktiska filosofi, hans moralära, T.e. eller Taos förverkligande hos människorna. Mycket av det som redan anförts torde kunna lämna åtskilligt att tänka på för dem som intressera sig för metafysiska problem. Och det föreställer jag mig att många T.-R.-bröder göra.

Mauritz Sterner.

Hädangångna.

Sjökapten E. P. Lund i Strömsund avled i aug. helt hastigt av hjärtslag. Hans begravning ägde rum under högtidliga former den 23 aug. i Ströms kyrka.

*

v. Pastor A. Nektman å Frösön avled den 18 sept. efter en kort sjukdom (lunginflammation).

Båda tillhörde R. T. Jämsborg och efterlämnat minnet av helgjutna karaktärer. Båda voro mycket intresserade ordensmedlemmar. Br Nektman innehade tjänstemannaplats såsom K. i sitt tempel.

*

Komminister Josef Theodor Svensson, Västerås, född den 17 dec. 1890, död den 9 sept. 1920. Rec. i L. G. den 18 mars 1919, K. G. den 25 jan. 1920.

Br S., som var född i Stockholm, blev student 1909, präst 1916 och kom till Västerås 1917, där han sistlidne må enhälligt valdes till komminister.

Han var synnerligen populär både som präst och människa och under sin korta levnad hade han hunnit uträtta oändligt mycket gott. Den stämningssrika hyllning som i Västerås kom hans minne till del, då han där jordfästes i domkyrkan söndagen den 19 d.s. visar bäst kyrkan söndagen och avhållen han var. Hela vägen till kyrkan var kantad av Hela vägen till kyrkan var kantad av många tusental. Våra t.-r.-människor i många tusental. Våra t.-r.-bröder, mangrant samlade, bildade häck tre gånger första gången då kistan fördes från järnvägsstationen — br S. avled nämligen i Sala —, andra gången vid domkyrkan och tredje gången då kistan åter fördes till järnvägen.

Br S. gravsattes i Stockholm söndagen den 26 d.s. därvid V. T. Västmanna sånt ombud med en krans i triangelform. Ett antal Stockholmsbröder hade därjämte kommit tillstädes att bringa den avlidne käre brodern ett sista tack och farväl.

Handlanden Carl Torell, U. R. medlem av R. T. Felicia sedan 1910, avled den 13 sept. Han var född 1873, således en man, som av döden skördades i relativt unga år.

Han begrovs å östra begravningsplatsen den 19 sept. Vid kyrkogrindarna bildade ett 100-tal bröder häck, då liktaget, förelärt av våra båda prestaverande C. M. passerade.

Brödrakdan kring graven och samliga bröders defilering efter gravsättningen fullbordade den högtidliga akten.

En sanningens kämpe.

Signaturen Baltzar Jämte skriver i Jämtlands Tidning följande runa över den bortgångne br A. Nektman tillhörande R. T. Jämsborg.

Pastor Nektmans död har väckt sorg och förstämning i vida kretsar, men minnet av den fläddfri och vänsälle mannen lever, och så länge som pliktuppfyllelse och ansvarskänsla äger värde i jämtebygd skall hans namn nämnas med aktning och vördnad.

Icke på andras axlar blev pastor Nektman buren över stötestenarna på livets allfarväg, men med en redan under barnåren fattad allvarlig föresats att göra sin plikt har han själv banat den väg på vilken han nu — mänskligt att döma — alltför tidigt hejdats.

Uppväxt i samma by som den bortgångne — han i ett fattigt hem vid sjön Näkten — minns jag från tidiga barnår huru den bleka allvarlige ynglingen — innan han lämnade föräldrahemmet — hos granarna deltog i förekommande sysslor, med samma energi och plikt-känsla som han sedermera på andra områden fyllt sin plats i långt

mera ansvarsfulla och maktpåliggande värv.

Vid endast 8 års ålder förlorade pastor Nektman sin moder, en hjärtogod och allvarligt religiös kvinna. Denna förlust drabbade den känsliga gossen hårt och ofta har jag hört honom yttra, att det var minnet av henne som kom honom att net av henne som kom honom att bestämma sig för den levnadsbana han sedermera valde.

När goodtemplarorden gjorde sitt intåg i våra bygder, var det självklart att den varmhjärtade och för ideella och humanitära strävanden djupt intresserade ynglingen skulle bli en av de första att sluta upp i ledet, och vad mera var, hans gamle far avlade även nykterhetslöftet, ett löfte som han obrottsligen höll till sin död.

Aldrig glömmar jag ett nykterhetsföredrag, som pastor Nektman höll i Läsbole i Hallen för några år sedan. Som exempel på huru barn och maka få lida när mannen är slav under rusdrycksbegäret berättade han om en liten gosse — som till en garvare — som jämte sin moder och sina syskon måste gömma sig var de bäst kunde när fadern och gesällerna allt som oftast voro berusade. Vid sådana tillfällen måste de — nästan vettskrämda — åhöra de gräsligaste svordomar och de vildaste slagsmål. Den lille gossen brukade efter dylika tilldragelser lova sin moder att han aldrig skulle förtära rusgivande drycker och när han blev stor skulle han bli nykterhetstälare och tala om för alla huru förlägligt skadliga rusdryckerna voro. — Inom den till trängsel fyllda lokalen fanns nog ingen mer än min hustru och jag som visste att det var sin egen barndomshistoria som nu pastor Nektman den gången berättade.

Till en stor del av vår tids manliga ungdom, som kanske fått börja vandrigen genom livet under långt gymnassiemer betingelser än den bortgångne, men som glömt plikten för nöjet, som tanklöst brutit sitt nykterhetslöfte för att det ej var tillräckligt roligt inom logen, vill jag till sist rikta den uppmaningen: tänk på pastor Nektmans livsgärning: han har icke levat förgäves!

Bland i år valde riksdagsmän märkes folkskoleinspektören Carl Sehlin, i d. rektor vid Sunnerdahlska stiftelsens skolor — en av vår ordens främste märkesmän och en av T.-R.-bladets flitigaste medarbetare. Han har tidigare varit ledamot av första kammaren.

Svikna barndomsideal.

Fantasi.

Föredragen i R. T. Esajas Tegnér.

Motto: Vi måste åter till våra barndomsideal.

I.

Havet ligger nästan lugnt och stilla. Endast små, små glittrande vågor leka i solskenet och plaska smått emot strandens sand och stenar. Himlen är klar och blå. Lätta vita skurar segla högt uppe och antaga för det mänskliga ögat, med fantasiens hjälp, olika former.

Världen är varm — endast då och då kommer en sval fläkt från havet.

Nejden är idyllisk, klädd i värklit spirande, grönskande liv. Havsfågarna, som på vita vingar segla fram över det blånande havet, blanda sina toner med småfågelnas kvitter vid stranden och böljornas stilla plaskande.

Allt andas vår, ljus, liv och förhoppning.

II.

I den mjuka sanden vid stranden ligger en liten gosse.

Ömsom ser han ut emot det lockande havet, ut emot horisontens blå rand, där himmel och hav famna varandra, ömsom ser han upp mot himmelen, mot de vita skurar som för honom antaga formen av skinande vita båtar som segla fram i eterns lätta medium.

Han, gossen, vi kalla honom Envar, har en öppen och ärlig blick ur klara blå ögon, en hög och ren panna, ännu icke färdig av sorg och bekymmer. Hela hans väsen vittnar om att han ej ännu lärt sig konsten att hyckla. Men i stället kan han livets största konst, nämligen frid, och han har löst livets största problem: Varthän går jag?

Envar drömmer drömmar och tänker tankar, ljuva drömmar och rena tankar.

Hans blick är riktad emot himmelen; mot de skinande vita båtarna som segla där. Och han drömmer sig själv som kapten på en av dessa. Det är detsamma han skall gå.

Hans blick riktas mot havet. På havet skall han segla först. Som kapten på en vit båt skall han segla långt bort till den blå strimman där borta. Och där, där himmel och hav famna varandra, skall hans egen vita båt höja sig upp i den blå etern, segla till skapelsens yttersta gräns — ja, långt därutöver — utanför rum och tid in i evigheten, in i det stora, obegränsade, lycksaliga. Och han börjar att bygga sin båt, sin vita båt, med vita segel. Men han bygger den icke av trä, icke av järn och stål. Nej, han bygger den av det ädlaste han har, av sina ideal, sina rena barndomsideal och av sin tro. Tvivel känner han ej.

Och med blicken riktad mot den blå himmeln lovar han den, att alltid vara god, aldrig vika, aldrig svika, och då känner han sig förvissad om att hans ideal skola vara starka nog att bära honom.

III.

Envar väckes ur sina drömmar av en röst som kallar honom. Och icke endast kallar, utan bannar. Han får förebräelser för att han slösar bort den brådskande tiden med att vara här. Envar måste

lämna havsstranden och följa med upp i staden.

Bullret och larmet gör honom illa till mods, men det hjälper ej. Han måste med i det jaktande, brådskande livet huru motbjudande det än är för honom. Han måste göra som de andra — han måste framåt och kommer allt längre bort från sin strand och sitt hav.

Solen dalar och sinnena i staden bli något lugnare. Nu skyndar Envar ner till stranden igen. Hans hjärta sväller av glädje på vägen dit, men väl nere känner han sig något besviken. De glittrande små vågorna som badade i solljuset ser han icke nu. I deras ställe rulla nu vågor upp över sanden, och de svala, svalkande fläktarna ha blivit kalla, kylande vindar. Båtarna på himlavalvet ha fått mörkare segel.

Natten sänker sin skugga över honom och över stranden och staden, och han återvänder. För första gången i sitt liv känner han spår av tvivel i sin själ.

IV.

Dagar gå. År gå. Mera sällan besöker Envar sin strand och allt längre och längre blir vägen för honom dit. I stället har han blivit tvingad in i stadens jaktande liv, där alla trängas för att komma framåt, framåt men vart? Ofta tänker han med svidande hjärta på sin strand, sin båt och sin seglats och ibland vill han fly tillbaka igen, men omständigheterna, omgivningen, hindrar honom.

Han måste själv deltaga i kampen för att ej bli nedtrampad av de andra.

Och så dödar han minnet av stranden, sluter örat för larmet omkring sig och rusar på.

Och han riktar sin blick mot samma mål som de andra. Ibland ser han det hägra, än nära, än i fjärran. Och målet är ära och makt, guld och namn, som alla tro vara lyckan. Och allt ivrigare blir han i kampen.

Envar ser hur hänsynslöst den föres. Han ser huru den ene obarmhärtigt slår undan den andre för att själv komma fram. Då och då hör han en kvadan, en klagan, eller kanske ett skri, ryser och tänker för ett ögonblick vända om. Men det är omöjligt. Det skulle vara detsamma som att prisgiva sig själv. Och så fortsätter han och slår dövörat till för andras och även för egna smärter.

Målet nås av en och annan. Och det sporrar honom. Många bli visserligen liggande utesfater den steniga, svårframkomliga vägen, många trampas ned eller stötas utför branterna, men nya strömmar till och kampen blir mer och mer våldsam. Ur molnet framför dem gnisslar ofta guld, och många händer sträckas ut för att gripa det.

Är ha gått. Många år. Envar har fått sin panna färdig, sin blick falsk och han har lärt sig konsten att hyckla, och ofriden har kommit i själen i stället. Konsten, frid, kan han ej längre.

Men skulle han ge upp kampen nu då han är så nära! Nej! Han måste. Guld och med det lyckan är honom nu så nära att han måste gripa det. Handen i molnet som håller guld, ser vinande ut. Visserligen är det en djup klyfta som han måste över, men ändå! Han måste våga språnget. Ett djärvt språng och stöta undan några andra och vinna allt. — — —

Han vågar språnget, stöter undan de andra — griper efter guld, snuddar vid det men slinter och — faller ner i klyftan, ner i den gapande avgrunden.

Lär dig tyda!

Lär dig tyda, först ditt eget hjärta och din avsikt, hurudan den är! Lär dig tyda livets sorg och smärta och den sorg, du själv inom dig bär!

Lär dig tyda andras tysta öden, lär dig tyda deras ve och kval! Lär dig tyda meningen med döden och med vandringen i smärtans dal!

Lär dig tyda nattens stilla under, lär dig tyda aftonvindens sus! Lär dig tyda alla solskensstunder och den vilda stormens hemiska brus!

Lär dig tyda livets dunkla gåta, lär dig tyda kärlek, hopp och tro! Lär dig tyda tydningen utav förlåta, och du vinner lycka, lugn och ro.

Lär dig tyda evighetens aning, varje dunkel längtan i ditt bröst! Lär dig tyda varje stilla maning av den evigt store mästarns röst! Neg.

V.

Han ligger där nere i dalen och blöder ur många sår. Han kvider av smärta, han plågas av törst och ångest. Han ropar, men hans rop tonar ut emot de kalla nakna klippväggarna, och endast ett eko, lika hemskt som hans eget rop svarar honom.

Högt däruppe över hans huvud glimmar guld, guld som han snuddade vid!

Han samlar sina yttersta krafter för att resa sig, men omöjligt. Han uppgiver ett skri av fasa, sluter de tärfyllda ögonen och sjunker ihop.

VI.

När Envar åter lyfter sina tunga ögonlock står en ängel böjd över honom och torkar hans panna.

Ängeln fattar hans hand och säger milt: »Envar, stig upp!» Och Envar stiger upp. Han är allt för överraskad för att säga något. Ängeln ser honom i ögonen och säger lika milt: »Följ mig!»

Envar följer ängeln. Men han är svag och ängeln måste stödja honom. Och så gå de bort. Envar ville fråga vart, men han vågar ej. Och så vandra de vidare. Den gamle mannen Envar och den honom ömt stödjande ängeln. Vägen är lång. Envar är svag och måste ofta vila sig. Det är natt och mörkt och endast ängeln kan finna vägen.

Så vandra de hela natten. Morgonen gryr och Envar börjar se sig omkring. Det är som om dunklet kring hans tankar lättade något. Han tänker tillbaka på de gångna åren, och på sin långa färd och på sitt misslyckande.

Han ser sig omkring. Mer och mer underliga tankar korsa hans hjärna. Han har icke sett detta förut? Är det icke som om han kände igen det?

Nu har solen kastat sina första strålar över nejden. Framför de båda vandrarna öppnar sig skogen — och där framför? Vad, om ej havet?

Envar uppgiver ett rop av överraskning och sjunker ned vid ängeln fot. Ängeln bär honom ner till stranden. Då Envar åter slår upp sina ögon mötes hans blick av havet och vid dess strand, strax invid honom ligger en skinnande vit båt, med skinnande vita segel!

Han faller på knä för ängeln. »O ängel, du gudasände, säg vad är detta för en båt», framstammar han.

»Känner du icke igen honom?» frågar ängeln. »Det är ju din båt.

Det är den båt, på vilken du som kapten skulle segla till skapelsens yttersta gräns, ja långt därutöver, det är dina ideal, dina barnomsideal som ensamt kunde bära dig.

»O säg», utbrister Envar, »huru länge har min båt legat här och väntat på mig?»

»Alla dessa år», svarade ängeln. »Alla dessa år som du slösat bort i kampen för vad du trodde vara lycka. I stället för att finna lycka, har du avlägsnat dig mer och mer ifrån den, mer och mer svikit dina barnomsideal och avlägsnat dig från din båt som hela tiden legat för din räkning här. Du förlorade båten ur sikte då du först var här, ty du lyssnade på de kallande rösterna från staden».

Envar utbrister förtvivlad: »O förlåt mig att jag lyssnade till dessa stämmor! Jag har icke varit trogen den ed jag gav himmelen! Jag har gjort som de andra! Jag har följt med strömmen bort från min lycka: Nu är jag icke mera värdig den!»

Och Envar böjer sitt huvud till jorden. Ängeln hjälper upp Envar och säger milt:

»Du har felat mycket, du har gått miste om mycket, du hade så när gått miste om allt! Men omständigheternas makt var dig för stark. Det må därför vara dig tillgivet. Tiden är nu kort, mycket kort. Gå ombord! Tag befälet på din båt och segla hän till den eviga lyckans ö.»

B o j.

Annonbeställningar i T. R.-Bladet
insändas till kassör Karl Nyström, Stockholm 16. Uppgiv vid beställning antal gånger.

Nykterhets-Automaten
S:ta KLARA,
Mästersamuelsgatan 71, Stockholm.
Stor och fin matsal, väl uppvärmd, väl lagad husmanskost till moderat pris.
Kasper Höglund,
ledare i företaget.

Albert Brosché,
VÄSTERÅS.
Manufaktur-, Trika- &
Korta varor

.... en gros.

Telefoner: Kontoret 989.
Lagret 989, ankn.
Bostad 897.

Telegramadress: Brosché.

.... Begär offert!

Nordol-Tvålen,

marknadens förnämsta tvål,

tillverkas av

Akt.-Bol. Tekn. Fabr. Nordstjernan,
SÖDERHAMN.

(30) Innehavare: Carl Larsson och John Häggglund.

Fotografiska
Förstoringsarbeten
i en mångfald olika manér utföras på
undertecknads atelier.

Begär prisuppgift och förslag!

R.T. 357. **CARL LARSSON, Gävle**

CENTRALVARUHUSET
92-94 Drottninggatan 92-94
STOCKHOLM.

Det populäraste varu-
hus i det här landet.

Ständigt på lager finnas

ARMKNAPPAR, BRÖSTKNAPPAR, KRÄSNÅLAR med T.-R.-emblem.

T.-R.-märken. Ensamstillverkare av T.-R.-ringar. OBS. 1 2 olika bredder & ringarna.

GÖTEBORGS NYA JUVELERAREAFFÄR

WILH. LUNDBERG
KORSGATAN 8. GÖTEBORG.

Norrlands
Rörlägnings-Akt.-Bolag,
GÄVLE.

Telef. 2482, 2505, 2822.

Största möbellager

norr om Stockholm.

Sorterat lager av

MATTOR och GARDINER.

Egna möbelfabrikstäder.

G. A. ENGERFELDT, Sundsvall.

TELEF. 98, 703.

T.-R.-Bröder!

Vid besök i Härnösand glöm ej att
göra Edra inköp i

J. NORBERGS

Skrädderi-, Beklädnads- och

Herrekiperingsaffär,

II KÖPMANGATAN II.

Ne forgesu!

ke la Kafejo "ESPERANTO" ekzistas
Je la Drottninggatan 29, en Gävle
kaj estas rekomendata.

— Bonan kafon. Bonan servon. —

Posedanto: C. G. HOLMSTEDT.

LUNDELL & ZETTERBERG,
13 Ragvaldsgatan 13,
STOCKHOLM 4.

Utländska träslag och fanér.
Möbeltillverkningsmateriel, Verktyg m. m.

TELEFONER:

Försäljning & orderupptagning: Riks 2333 Allm. 318

Kontoret: 3745 315

Fillalen: 20759 412

NORDSTRÖM & FORSBERG

KONDITORI

HÄRNÖSAND

Rikst.

650

rekommenderas.

Förenade Målaremästarnes Aktiebolag J. F. Harström,
GÖTEBORG,

rekommenderar sig för utförande av allt slags arbete inom målareyrket.
Beställningar och kostnadsförslag utföras skyndsamt efter anmälan å

Kontoret Storgatan 51.

— Telefon 2704. —

Verkstäder: Storgatan 51 och 32.

C. W. GRAHN.

Telefoner: Kontoret 27 04. — Bostaden 27 29.

ERIK BERGSTEDT

Herrekiperings-, Manufaktur-
& Kortvaruaffär.

SÖDERHAMN.

Riks. 411.

Rekommenderas.

Praktiska Byggnadsaktiebolaget
GÄVLE,

utför alla slag av

BYGGNADSARBETEN.

Egna snickeriverkstäder.

Rikstel. 2968, 3175, 3236.